

DUIN

JAARGANG 29, NR. 2
JULI 2006

ISSN - 0168-7948

REDACTIE

BAS ARENS
PETER VAN DEN BERG
MARTIN DE JONGE
ARJEN KOK
MONIEK LÖFFLER
IKE SPAN

HOOFDREDACTEUR

MARJA ZANDBERG

VORMGEVING

RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

PRE-PRESS EN DRUK

SALLAND DE LANGE, DEVENTER

REDACTIE-ADRES

DUIN, Postbus 664
2300 AR LEIDEN
TEL. 071-5160490
FAX. 071-5160499
E-MAIL: STICHTING@DUINBEHOUD.NL
WWW.DUINBEHOUD.NL

BEZOEKADRES

STATIONSWEG 12, LEIDEN

LOSSE NUMMERS

€ 6,= (THEMANUMMERS € 7,=)

ABONNEMENT

BESCHERMHEER-VROUWE VANAF € 50,=
65+ € 14,=
PARTICULIEREN € 18,=
INSTELLINGEN € 31,=

BETALINGEN

GIRO 35 05 200 TEN NAME VAN
STICHTING DUINBEHOUD TE LEIDEN

ADVERTENTIES

REDACTIE DUIN
TEL. 071-5160494
E-MAIL: REDACTIE@DUINBEHOUD.NL

© STICHTING DUINBEHOUD

STICHTING DUINBEHOUD IS LID VAN DE VERENIGING
KUST EN ZEE. KUK OP WWW.KUSTENZEE.NL

*Bij de voorkant: De grote stern is een
kustbewoner, die baat heeft bij natuuront-
wikkelingsprojecten (foto: Frits van
Daalen).*

*Dit tijdschrift wordt gedrukt op
cyclus-papier (100% recycling).*

- 4** NATUURCOMPENSATIE VOOR AANLEG
DISTRIIPARK
MARC JANSSEN
- 6** DE BEER IS NIET MEER
MARJA ZANDBERG
- 9** DUINBEHOUD IN ACTIE
- 10** OPKOMST EN ONDERGANG VAN HET
VOGELEILAND
JOS KUIJPERS
- 12** DE KLEINE SLUFTER
MARJA ZANDBERG
- 14** HET GROENE STRAND VAN OOSTVOORNE
MARC JANSSEN
- 16** BROEDFABRIEK OP DE MAASVLAKTE
PATRICK PIETERS
- 18** BROEDENDE VISDIEVEN OP DE SPLITSINGSDAM
MAARTJE ZINDLER
- 20** POEL OP DE WESTPLAAT
PATRICK PIETERS
- 22** NATUURONTWIKKELING POSITIEF VOOR KUST-
BROEDVOGELS
MARJA ZANDBERG
- 24** EEN ECOLOGISCHE MAINPORT
ECOLOGISCH HERSTEL IN HET MONDINGSGEBIED VAN RIJN EN MAAS
JOAN VAN DER VELDEN EN KEES STORM
- 29** DRIEKANTIGE BIES IN DE NIEUWE WATERWEG
MAARTJE ZINDLER
- 30** EEN RESERVAAT IN DE VOORDELTA
MARC JANSSEN
- 32** DUINLEVEN
GROTE STERN
JOHN VAN VLIET

*Wilt u **donateur** worden van Stichting Duinbehoud of een
abonnement op het tijdschrift DUIN? Bel dan tijdens kantooruren
naar 071-5160490 of e-mail naar: secretariaat@duinbehoud.nl*

*Opzeggingen van het abonnement graag schriftelijk of per email
(secretariaat@duinbehoud.nl) vóór 1 november van het lopende
jaar indienen. Als na 1 november van het lopende jaar wordt op-
gezegd, loopt het abonnement tot en met 31 december van het
volgende jaar.*

Voorwoord

Dat economie en natuur samen dienen te gaan is nu bijna vanzelfsprekend, maar in het verleden was dit geen vanzelfsprekendheid. Zo werd het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) in 1990 bij de planontwikkeling voor de aanleg van een park voor distributiebedrijven (Distripark) op de Maasvlakte geconfronteerd met spontane natuurontwikkeling in het gebied ten noorden van de Slufter, het zogeheten Sluftermeer. Dit gebied was bij de aanleg van het Slufter baggerdepot niet op definitieve hoogte gebracht, waardoor er versneld natuurontwikkeling kon plaatsvinden. Voor de ontwikkeling van de haven was het echter van essentieel belang dat dit gebied versneld voor distributieactiviteiten in gebruik werd genomen. Door gebruik te maken van het vrijkomende zand van de toenmalige Sealand kademuur voor het op hoogte brengen van het Sluftermeer kon dit snel en goedkoop worden uitgevoerd.

Hierdoor ontstond een confrontatie tussen havenbelangen en natuurbelangen. Het Sluftermeer had zich namelijk ontwikkeld tot een interessant vogelgebied. Door de belanghebbende partijen is toen naar een oplossing gezocht die rekening hield met beide belangen, er werd gezocht naar een win-win situatie.

Met forse inspanning van alle betrokken partijen is uiteindelijk gekozen voor het compenseren van de ontstane natuurschade. Hiervoor werd een bedrag van 4 miljoen gulden (1,8 miljoen euro) beschikbaar gesteld voor het creëren van nieuwe natuur.

Voor het Havenbedrijf Rotterdam was het de eerste keer dat natuurschade op een dergelijke grootschalige wijze werd gecompenseerd. Het Beleidsplan Voordelta als toetsingskader en het formuleren van scherpe afwegingscriteria stonden borg voor het realiseren van een aantal natuurprojecten om de verloren natuurwaarden op een juiste en duurzame wijze te compenseren.

Voor het Havenbedrijf Rotterdam was dit tevens de aanleiding om pro-actief na te denken over het omgaan met de natuurwaarden in het havengebied.

Dit resulteerde uiteindelijk in het opstellen van een Natuurbeleidsplan dat tot op heden gebruikt wordt om een zorgvuldige afweging te kunnen maken tussen de belangen van natuurontwikkeling en ruimtelijke ontwikkeling in het havengebied.

Als resultaat hiervan kunnen genoemd worden de landschappelijke inpassing van de drie Distriparken in het havengebied, de aanleg van diverse natuurprojecten en het zoveel mogelijk ecologisch beheren van de buitenruimte in het havengebied.

De huidige wetgeving, met name de Flora- en fauna wet van 2002, biedt echter nog geen optimale mogelijkheden om natuur spontaan te laten ontstaan en tegelijkertijd snel te kunnen reageren op de marktontwikkelingen.

Het beheer van de pijpleidingstroken in het havengebied is hier een voorbeeld van. Spontane natuurontwikkeling accepteren en het met spoed werkzaamheden kunnen uitvoeren in de leidingstroken gaan nog niet hand in hand samen.

Het Havenbedrijf Rotterdam is Wij zijn gaarne bereid om met alle betrokken partijen te zoeken naar duurzame oplossingen.

Het Havenbedrijf werkt bijvoorbeeld al aan een gedragscode voor de omgang met (beschermde) soorten. Ook bij de totstandkoming van de beheerplannen voor de omliggende Natura 2000-gebieden wil het Havenbedrijf actief betrokken zijn. Op deze wijze ontstaat er ruimte voor groei van de haven in harmonie met de omgeving waarbij ook de natuur gerespecteerd wordt.

Het Havenbedrijf werkt aan een Europese haven van wereldklasse. Daarbij gaat het niet alleen om kwantiteit maar ook om kwaliteit. Recent is daartoe het project Green Quality Port opgestart.

Dat biedt toekomstperspectief voor zowel een commercieel aantrekkelijke haven als de leefbaarheid van de omgeving!

TEUN TUIJTEL

HOOFD INFRASTRUCTUUR EN GEBIEDSONTWIKKELING, HAVENBEDRIJF ROTTERDAM

Grote stern

Waar de visdief (*Sterna hirundo*) ook in het binnenland broedend en vissend kan worden aangetroffen, houdt de grote stern (*Sterna sandvicens*) het bij de kust. Een echte 'kustbroedvogel' dus. Hoewel ze ongeveer even groot zijn als de bekende kokmeeuw, behoren ze in de categorie sternachtigen tot de grootsten. Grote sterns zoeken naar voedsel in de Noordzee, de Waddenzee en in de Delta. In onze wintermaanden kijken ze daarvoor uit naar warmere zeegebieden. Al cirkelend en duikend naar zandspiering en jonge haring zijn ze nogal luidruchtig, het kenmerkende raspende *kirrik* is vanaf het strand goed te horen. Broeden doen ze bij voorkeur op zandplaten en geïsoleerde eilandjes: daar zijn ze veilig voor landroofdieren als vossen en ratten. Geschikte plekken zijn alleen in het Waddengebied en de Delta te vinden. Om hun eieren en jongen beter te kunnen verdedigen tegen de luchtmobiele mantel- en zilvermeeuwen zoeken ze het gezelschap van kokmeeuwen op. In een gemengde broedkolonie is het makkelijker om de gezamenlijke vijanden te verjagen. Ook slapen doen ze graag samen. In de Flauwers Inlaag op Schouwen-Duiveland waren op een avond in april maar liefst 1600 grote sterns met ... 1600 kokmeeuwen te vinden. Helaas, in tijden van voedselgebrek vergrijpt ook een kokmeeuw zich wel eens aan een sternekuiken. Zoals bekend: elk voordeel heeft zijn nadeel.

